

Päiväys
17.4.2012

Diaarinumero
H 105/12

Oikeusministeriölle

Viite: Lausuntopyyntö arviomuistiosta osakeyhtiölain 18 luvun muuttamiseksi lunastusriidoissa

LAUSUNTO

Oikeusministeriö on pyytänyt korkeimmalta hallinto-oikeudelta lausunnon otsikossa mainitusta asiasta.

Korkein hallinto-oikeus on käsitellyt asiaa kansliaistunnossa 16.4.2012 ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti liitteenä olevan hallintoneuvos Eija Siitari-Vanteen laatiman muistion.

Presidentti

Pekka Vihervuori

Kansliapäällikkö

Päivi Pietarinen

LIITE

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS
HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLEN
THE SUPREME ADMINISTRATIVE COURT

Unioninkatu 16, PL 180, 00131 Helsinki
Unionsgatan 16, PB 180, 00131 Helsingfors
Unioninkatu 16, P.O.Box 180, FI-00131 Helsinki, Finland
www.kho.fi www.hfd.fi

LAUSUNTO OIKEUSMINISTERIÖN ARVIOMUISTIOSTA ALOITTEESTA OSKEYHTIÖLAIN MUUTTAMISEKSI LUNASTUSRIIDOISSA

Oikeusministeriö on varannut korkeimmalle hallinto-oikeudelle tilaisuuden lausua oikeusministeriössä valmistellusta arviomuistiosta, joka koskee Keskuskauppakamarin ja Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan 18.6.2011 oikeusministeriölle tekemää aloitetta osakeyhtiölain (624/2006, jäljempänä myös OYL) 18 luvun eräiden säännösten muuttamisesta osakkeiden lunastusriidoissa.

OYL 18:5.1:n mukaan Keskuskauppakamarin lunastustoimikunnan on saman luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen saatuaan haettava tuomioistuimelta uskotun miehen määräämistä valvomaan välimiesmenettelyssä vähemmistöosakkeenomistajien etua, jolleivät kaikki asianosaiset ole ilmoittaneet pitävänsä uskotun miehen määräämistä tarpeettomana. Tällaisessa hakemusasiassa toimivaltainen tuomioistuin on yhtiön kotipaikan mukaan määräytyvä kärjäoikeus.

Korkeimman hallinto-oikeuden lausunto koskee muistion kohdassa 4.2 käsiteltyä kysymystä siitä, onko OYL 18 luvun 5 §:ään syytä lisätä säännös, jolla kielletään muutoksenhaku Keskuskauppakamarin päätökseen koskien uskotun miehen määräyksen hakemista. Muutoksenhakukielto koskisi sekä uskotun miehen määräyksen hakemista että päätöstä olla hakematta tällaista määräystä.

Keskuskauppakamarilain (87/2002) 2 §:n 3 momentin 2 kohdan ja 5 §:n nojalla Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnan tehtävänä on määrätä välimiehet ja hakea uskotun miehen määräämistä OYL 18 luvussa tarkoitetuissa lunastustilanteissa. Keskuskauppakamarilain 6 §:n 1 momentin nojalla lunastuslautakunnan jäsenen ja toimihenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Lisäksi asioiden käsittelyyn lunastuslautakunnassa sovelletaan hallintolakia (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja kielilakia (423/2002).

Edellä mainittujen yleishallinto-oikeudellisten säännösten soveltaminen lunastuslautakuntaan ilmentää niitä vaatimuksia lainsäädännölle, jotka perustuvat tulkintaan Keskuskauppakamarin ja sen lunastuslautakunnan viranomaistehtäviin rinnastuvista julkisista hallintotehtävistä. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

Vaikka lunastuslautakunnan tehtävät rinnastuvat viranomaistehtäviin perustuslain 124 §:n tarkoittamalla tavalla, kysymys lunastuslautakunnan päätösten *valituskelpoisuudesta hallintopäätöksinä* on ratkaistava tästä seikasta erillään. Vakiintuneen hallinto-oikeudellisen oikeuskäytännön mukaan valituskelpoisina hallintopäätöksinä ei pidetä sellaisia päätöksiä, joissa viranomaisen tai siihen rinnastuvan päätös tai toimenpide asiassa on asian saattaminen toisen viranomaisen käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi (esimerkiksi kunnallisasiaa koskeva KHO 2005:38). Viranomainen tai viranomaistoimivaltuuksia käyttävä yksityinen toimija ei ole tuolloin ratkaissut asiaa sillä tavoin, että kysymyksessä voisi olla hallintolainkäyttölaissa tarkoitettu valituskelpoinen hallintopäätös.

Aineellisesti lunastuslautakunnan päätöksenteko liittyy kiinteästi yleisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluvaan asiaan, joten luontevinta olisi ratkaista vähemmistöosakkaiden mahdollinen oikeusturvapuute osana käräjäoikeudessa käytävää prosessia. Asian oikeudellisen luonteen vuoksi tarkoituksenmukaisena ei voida pitää sellaista menettelyä, joka johtaisi lunastusriita-asiassa toisaalta prosessiin yleisessä tuomioistuimessa ja toisaalta prosessiin hallinto-oikeudessa.

Korkeimman hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan asiassa voitaisiin edetä siten, että OYL 18 luvun 5 §:n säännöksiä uskotun miehen määräämisestä täsmennettäisiin sillä tavoin, että lunastuslautakunnan velvoitetta hakea uskotun miehen määräystä muutettaisiin muistiossa esitetyistä syistä nykyistä lievemmäksi. Näin täsmennettyyn pykälään voitaisiin tämän jälkeen sisällyttää selvyyden vuoksi hallinto-oikeudellinen muutoksenhakukielto, joka koskisi lunastuslautakunnan kumpaakin päätöstyyppiä (sekä päätöstä hakea uskotun miehen määräystä että päätöstä olla hakematta).

Muistiossa on muutoin esitetty kattavat perustelut sille, miksi muutoksenhakukielto ei olisi ongelmallinen suhteessa perustuslain 21 §:n 1 momenttiin.